

כבת

דה בולשייט

הכת הסיינטולוגית הכריזה מלחמה על הפסיכיאטריה ועל הריטלין. אחרי שהפיצו קלטות, חילקו חומר תעמולה ויצאו בקמפיין ציבורי, הם גילו שהדרך הקלה ביותר עוברת בכנסת. עמותה מטעמם מקדמת הצעות חוק, חברי הכנסת לא שואלים יותר מדי שאלות והחוקים האנטי פסיכיאטריים נכנסים לבית המחוקקים. ככה זה עובד

||| יונתן גור

הפסיכיאטריה הבינלאומית היא מרע כושל שרבות בו הפרות זכויות האדם... ב־80 השנים שהיא קיימת היא לא הצליחה לרפא שום מחלת נפש, אלא רק לאזן כימית חלק מהסימפטומים, משמע לסמם... אין סיבה בעולם לתת לגוף קיקיוני כמו הפסיכיאטריה שמכות לאשפו אנשים בכפייה. הציטוטים הללו לא לקוחים מעלון תעמולה של כת הסיינטולוגיה, לפחות לא רק מעלון כזה. הציטוטים הונחו על שולחנה של הכנסת במסגרת הצעת חוק של ח"כ זהבה גלאון הנוגעת להגבלת פעולתם של פסיכיאטרים. ההצעה קודמה על ידי עמותת מגן לזכויות אנוש, אחד מבין למעלה מ-40 "ארגוני חיות" שפועלים בשם הסיינטולוגיה בישראל.

זמן קצר לאחר מכן, בקיץ 2005, משכה גלאון את הצעת החוק. "כשהתברר לי שמדובר בסיינטולוגיה, וגיליתי שיש לי קשיים עם ההצעה, ירדתי ממנה", אומרת גלאון. "הסכנו את תשומת לבי לבעיות בחוק. לא הייתי מודעת לזה שהעמותה היא של סיינטולוגים, אבל גם אם חברים שלי היו מציעים את ההצעה הו לא הייתי מקדמת אותה כי היו לי בעיות קשות איתה".

איך בכלל הגעת להגיש הצעת חוק תמוהה כזו?

"הצעת החוק הייתה של אילן גילאון, ולאחר שהוא לא נבחר לכנסת המשכתי את הטיפול בה כפי שמקובל. בזמנו הנחתי אותה באופן אוטומטי,

כחלק מפרוצדורה של הנחת הצעות של חברי כנסת מהסיעה שלא נבחרו לכנסת. יש אלפי הצעות חוק שמונחות, אבל בין זה לבין קידום שלהן רב המרחק."

ומתי הבנת את הבעייתיות בה?

"כשהתחלתי לבדוק את העניין וללמוד אותו הבנתי שיש איתו המון בעיות והחלטתי לבטל את ההצעה."

לפני עשרים שנה הוכרזה הסיינטולוגיה, אותה תורה רוחנית שפותחה על ידי סופר המרע הבריוני ל. רון האברה, ככת בישראל. אנשי הסיינטולוגיה טוענים כי בידיהם פתרונות לכל תופעה נפשית. מיום היווסדה מנהלת הכת, שמוכרת ככנסייה עצמאית במדינות מסוימות, מלחמת חורמה נגד הפסיכיאטריה.

הסיינטולוגים לא התייאשו. מוקד הפעילות הבא שלהם היה הריטלין – תרופה פופולרית אך מעוררת מחלוקת, המטפלת בהפרעות קשב וריכוז. ח"כ סופה לנדבר, חברת סיעת ישראל ביתנו, מקדמת בימים אלה הצעת חוק העוסקת בהגבלת התפוצה של הריטלין. על פי הצעת החוק, כדי לקבל ריטי

ח"כ סופה לנדבר: "אני לא אומרת שאני נגד כל התרופות ונגד כל הפסיכיאטרים, אבל בזמן שריטלין עומד בסימן שאלה צריכה להיות חקיקה. רק אחרי הישיבה הראשונה נודע לי שהם סיינטולוגים"

לין יהיה צורך בחוות דעת מרופא אלרגיה, עובד סוציאלי ופסיכולוג, השוללים אפשרויות אחרות הגורמות להפרעות הריכוז. בפועל, החוק יאפשר את מתן התרופה רק למי שידו משגת לעמוד בהוצאות הכרוכות ברדישות הרבות שמציב החוק. ומי עומד מאחורי הצעת החוק הזו? נכון, עמותת מגן לזכויות אנוש.

"אתה צריך להבין, פסיכיאטריה זה מקצוע שיכול להשפיע, גם עליך גם עליי", שוטחת לנדבר טענות דומות לאלה שנשמעות מפי הסיינטולוגים.

"אני לא אומרת שאין מקום לפסיכיאטריה, אבל החוק צריך לעמוד לצידן של המשפחות. לכן גם יד מתי את החקיקה לגבי הריטלין" את מודעת לזה שאת מקדמת רעיונות של הסיינטולוגיה?

"אני לא יודעת מה יותר מסוכן, סיינטולוגים או חברות תרופות שעושות כסף על התנהגות של ילדים. יש הרבה שיטות. אני לא אומרת שאני נגד כל התרופות ונגד כל הפסיכיאטרים, אבל בזמן שריטלין עומד בסימן שאלה צריכה להיות חקיקה. רק אחרי הישיבה הראשונה נודע לי שהם סיינטולוגים, הם לא אמרו לי. על כל פנים, לי אין שום קשר לסיינטולוגיה."

מעצם זה שאת מקדמת הצעת חוק של העי מותה הזו, את מסייעת להם.

"אני לא מושפעת מהם כעמותה של הסיינטולוגיה. פסיכיאטרים מנסים להכניס את זה לדיון כדי שהמצב לא ישתנה. אני לא חושבת שיש פה טעם לפגם, אני לא חברה בעמותה הזו, אין לי עניין בדבר הזה. יש לי עניין להיות לצד ההורים."

צילומים: אלס קולומסקי, אי.פי.איי, ירב נץ, גלעד קולוצ'יק, א.י.פ.

שבדקתי. לא אני קבעתי אם זה טוב או לא, אלא אנשי מקצוע."

ידעת שאתה מקדם שיטה של הסיינטולוגיה?

"האנשים של נרקונגון יידעו אותי על השיטה, וזה שזה קשור לסיינטולוגיה לא אומר שזה מוטעה בהכרח. בסופו של דבר אני לא יודע מה יצא מזה."

ובכן, לא יצא. כשאנשי משרד הבריאות ביקשו מידע נוסף על התוכנית, היא התפוגגה. בתחילת 2006 אימצה את התוכנית עיריית תל אביב.

הצעת החוק הראשונה שאנשי העמותה הצליחו להעביר הייתה תיקון לחוק טיפול בחולי נפש, על פיו חולה שמתקיים ריון בעניינו בפני ועדה פסיכיאטרית לגבי אשפוז כפוי, זכאי ליוצוג עורך דין.

את התיקון העביר ח"כ אופיר פינס. "התיקון לחוק הוא ראוי ונכון. בעבודת הכנסת מגיעות הצעות חוק מכל מיני גופים, אחד מהם היה מגן לזכויות אנוש. להצעה עצמה אין כל קשר לסיינטולוגיה."

היית מודע לקשר של העמותה לסיינטולוגיה?

"לא. לא ידעתי שהם קשורים לזה. בהמשך העביר פינס חוק האוסר על פסיכיאטרים, פסיכולוגים ועובדים סוציאליים לקיים יחסים עם מטופליהם. חוק סביר והגינני, אבל קשה שלא לתהות כיצד נשמטו ממנו בעלי מקצועות אחרים, למשל רופאים, מורים או מפקדים בצבא.

התשובה בגוף ההצעה: את החוק יזמה עמותת מגן לזכויות אנוש, הנאבקת אך ורק בפסיכיאטריה. "לא הייתי משנה אות אחת בחוקים כי הם טר

הוא. אני לא צריכה לעשות חקירות, אבל יש לי הוכחות לכך שמי שרושם את התרופה מקבל כסף. כנראה חברי הכנסת היו יותר חלשים מול הלחצים האלה."

אלי בן-מנחם לא הסתפק בכך, הוא גם ניסה לקדם שימוש בנרקונגון, שיטת גמילה מסמים שפותחה על ידי רון האברה, מייסד הסיינטולוגיה, וקודמה על ידי איש עסקים ישראלי המזוהה עם הסיינטולוגיה. השיטה רווחת בעיקר במקסיקו ובתאילנד, מפעילה טוענים כי יש לה 85 אחוזי הצלחה, אבל לטענה אין כל ביסוס היות שמפעילי השיטה לא מאפשרים גישה לנתונים מדויקים. יתרה מזו, במדינות רבות בארה"ב ביטלו את פעילות הנרקונגון עקב חשד שעיקר הפעילות ניסוב סביב גיוס מאמינים לכנסייה הסיינטולוגית.

כל הנתונים הללו לא הפריעו לה"כ בן-מנחם להעלות את הריון בוועדה לנגע בסמים. היום הוא נשמע קצת אחרת. "הצעות החוק שלי והריון בוועדה זה צירוף מקרים. אין לי קשר לסיינטולוגיה. הייתי ממונה על נושא הסמים ובי דקתי כל מיני שיטות, וזאת הייתה אחת השיטות

הדוטליון זה סם מסוכן ולא צריך לתת אותו לכל ילד. אני רוחה את ההאשמה הזו, שאני מקדמת רעיונות סיינטולוגיים."

לנרבה המכהנת כיו"ר הוועדה לפניות הציבור, אירחה בחודש האחרון שני דיונים ביוזמת עמותת מגן לזכויות אנוש. אנשי משרד הבריאות שהגיעו לישיבות הפריכו את מרבית טענות הסיינטולוגים, הן בנושא שימוש בתרופות ממכרות והן בנושא אשפוז כפוי של ילדים. "עשיתי ישיבה ואני לא מצטערת על זה", אומרת לנרבה. "יש דברים שבלשון עדינה מאוד לא תקינים. למברי גרים יש הגנה של עורך דין. אז למה לילדים אין?"

לנרבה מתעלמת מכך שהצעות חוק ברוח דומה עלו שלוש פעמים בעבר. שלוש פעמים הן נפלו. פעמיים העלה אותן ח"כ לשעבר אלי בן-מנחם, ובפעם השלישית ח"כ יורם מרציאנו. גם ח"כ חמי דורון (שינוי) קידם בשנת 2005 הצעת חוק המתייחסת לבתי ספר שלכאורה מאלצים תלמידים ליטול ריטלין. על אף הכהשות גורפות של משרד החינוך, ח"כ דורון עשה נפשות למען הצעת החוק שלו, תוך שהוא מצטט דפי הסברה של עמותת מגן לזכויות אנוש, לאחר שהורה שלא התייעץ עם אנשי מקצוע בנושא. הצעת החוק לא עברה.

ח"כ לנרבה, אם הצעת החוק כל כך מוצלחת, למה היא נפלה שלוש פעמים בעבר?

"אני לא רוצה להיות בוטה, אבל יש אינטרס כלכלי אצל האנשים שנותנים את התרופה

מוטי מורל:
"אם באים אנשים ומציגים עובדות, תתייחס לעובדות, לא למי שמביא אותן. מה שחשוב זה מה אומרים ולא מי אומר"

"הייתי צריך לנחש?"

לנרבה מתעלמת מכך שהצעות חוק ברוח דומה עלו שלוש פעמים בעבר. שלוש פעמים הן נפלו. פעמיים העלה אותן ח"כ לשעבר אלי בן-מנחם, ובפעם השלישית ח"כ יורם מרציאנו. גם ח"כ חמי דורון (שינוי) קידם בשנת 2005 הצעת חוק המתייחסת לבתי ספר שלכאורה מאלצים תלמידים ליטול ריטלין. על אף הכהשות גורפות של משרד החינוך, ח"כ דורון עשה נפשות למען הצעת החוק שלו, תוך שהוא מצטט דפי הסברה של עמותת מגן לזכויות אנוש, לאחר שהורה שלא התייעץ עם אנשי מקצוע בנושא. הצעת החוק לא עברה.

ח"כ לנרבה, אם הצעת החוק כל כך מוצלחת, למה היא נפלה שלוש פעמים בעבר?
"אני לא רוצה להיות בוטה, אבל יש אינטרס כלכלי אצל האנשים שנותנים את התרופה

המשך מעמוד קודם

כיום, מתקש פינס. "יכול להיות שלארגון הזה יש אג'נדה שלילית, אבל אנחנו התייחסנו רק לחלקים החיוביים".

מבחינתך אין לך בעיה שקידמת הצעות חקיקה שמגיעות מהסיינטולוגיה?

"הבעיה העיקרית היא שהעמותה מחביאה את הרקע שלה. לא הייתי מודע לקשריהם לסיינטולוגיה, וזה מוכיח שהם מנסים להצניע את העניין".

גם אילן גילאון, מגיש הצעת החוק המקורית להגבלת כוחם של פסיכיאטרים, לא היה ער לקשר בין העמותה לבין הכת. "היה משהו ספציפי לגבי הסמכויות של פסיכיאטר מחוזי", הוא אומר. "ממש לא הייתי מודע לזה שיוזמי ההצעה הם סיינטולוגים. אף פעם לא עניין אותי מאיפה באות העמותות שמציעות את החוקים".

מדובר בעמותה שהבריוזה מולחמה על המפסיכיאטריה, ובהצעת החוק שלך כתבת שהמפסיכיאטריה היא גוף קקודני.

"הנחנו על שולחן הכנסת עשרות הצעות באותה התקופה. אני לא זוכר את המשפט הזה, זה היה לפני הרבה זמן. לשאלתך, זה לא עניין אותי מאיפה הם באים. הם נראו לי אנשים סבירים ובחנו את ההצעה לגופה. הם לא הזכירו את הרקע הסיינטולוגי שלהם ואני הלכתי לגופו של עניין בתום לב".

השמדת עם

יו"ר עמותת מגן לזכויות אנוש היא אלה שנה שנה עומדת גם בראש מכון "יכולת", המבקש לטפל בילדים עם בעיות קשב וריכוז באמצעים שפיתח האברה. שנה מגיעה לא אחת לישיבות בכנסת כדי לקדם את מאבקה בפסיכיאטריה. ניגוד האינטרסים ברור.

יהודה קורן, סגנה של שנה בעמותת מגן לזכויות אנוש, מתנאה בעבודה הפרלמנטרית שלו ושל שותפיו. "זה חלק ממה שאנחנו עושים. העמותה היא חלק מארגון כלל עולמי שהוקם בשנת 1969. אנחנו מתעדים מאות מקרים של עבירות של פסיכיאטרים, חוקרים את הנוקמים של התרופות שלהם וחושפים הפרות המורות של זכויות אדם בתחום הזה, ואנחנו גם באים לכנסת ומנסים להשפיע דרך שם".

בעצם מה הבעיה שלכם עם פסיכיאטריה?

"הפסיכיאטריה היא תעשיית מוות. מי שע"מר מאחורי השואה זה הם, הפסיכיאטרים. הם נתנו את הבסיס המרעי להשמדת העם היהודי. הומוסקסואלים, לסביות, מפגרים ונכים, ואחרים הם רצו לעשות את זה לסלבים ולערבים ולכולם – ויש לנו מסמכים שיכולים לגבות את זה. יש הרים של נתונים, עובדות ומסמכים מאחורי מה שאני אומר".

חברי הכנסת שפניתם אליהם ידעו מה המקור לעמדות שלכם?

"חברי הכנסת שעברנו איתם ידעו ויודעים את הקשר".

לא מדויק. לאופיר פינס אני סיפרתי שאתם סיינטולוגים, סופה לנדבר ידעה רק אחרי הדיון בכנסת, אילן גילאון לא היה ער לכך שאתם מזוהים עם הסיינטולוגיה.

"אם הם לא ידעו, זה נזן שלהם. כתוב על כל נייר שלנו שהארגון הוקם על ידי הסיינטולוגיה".

כתוב בקטן למטה, אבל בשאתם מדברים אתם לא מציינים את זה.

"אם לא קוראים את מה שכתוב ולא שואלים את השאלות הנכונות זה לא אשמת. כל אחד יכול להגיד מה שהוא רוצה. אז הם אומרים שלא יודעים".

לא רק פוליטיקאים הלכו שבי אחר כת הסיינטולוגיה. גם הפרסומאי מוטי מורל, מי שהוביל מספר רב של קמפינים פוליטיים מצליחים, נחשב מקורב לסיינטולוגיה. בראיונות שהי עניק בעבר התבטא מורל נגד פסיכיאטרים ונגד

ח"כ אופיר פינס: "הבעיה העיקרית היא שהעמותה מחביאה את הרקע שלה. לא הייתי מודע לקשריהם לסיינטולוגיה וזה מוכיח שהם מנסים להצניע את העניין"

הריטלין. זמן לא רב לאחר שניהל את קמפיין הבחירות של בנימין נתניהו לראשות הממשלה ב-1996, מונה מורל על ידי שר הבריאות דאז, יהושע מצא, לנציג ציבור בוועדה שברקה את השימוש בריטלין. רעותיו בנושא כבר היו ידועות. "השר מצא ידע את דעתו הנחרצת של מורל נגד השימוש בריטלין וזו הסיבה שהוא נבחר", אומר היום מקורב למצא. "בוועדה היו חברים שהיו באופן גורף בעד, ומורל היה מאלה שהיו באופן גורף נגד. בסוף הוועדה בחרה לאשר את השימוש".

בשנת 2000 התייצב מורל בישיבה משותפת של ועדות החינוך והמלחמה בסמים בנוגע לריטלין. הוא התקף שם את הארגונים התומכים בשימוש בריטלין וטען שהם ממומנים על ידי חברות התרופות. מורל גם אמר שהוא מייצג את עמותת

"אור – ילדים נפגעי תרופות". עמותה כזאת בעד לם לא נרשמה במשרדי רשם העמותות.

מורל טוען שהוא לא זוכר את כל הפרטים הקשורים להופעתו מטעם אותה עמותה. "היא כאה אליי קבוצת הורים וביקשו את עזרתי", הוא אומר. "בגלל שהנושא קרוב ללבי הסכמתי לבוא ולדבר בשמם ולא בדקתי אם הם רשומים אצל רשם העמותות. באו אנשים ועזרתי להם, זה הכל. אולי הם אפילו לא הבינו שעמותה זה משהו רשמי".

הקשר שלך לסיינטולוגיה, זה לא רשמי? "זאת היתממות והתייפפות. אם באים אני שים ומציגים עובדות, תתייחס לעובדות, לא למי שמביא אותן. מה שחשוב זה מה אומרים ולא מי אומר. באופן מסורתי בכל פעם שמישהו מדבר נגד הריטלין, מיד חברות התרופות אומרות שהוא סיינטולוג. אני שומע ממה שאתה אומר שחברות התרופות מדברות מגרונך".

לא מתרגשים

הפסיכיאטרים עוד חוככים בדעתם מה לעשות עם הסיינטולוגים והאשמותיהם. "ברור שהעמותה הזאת קשורה באופן הדוק ומוצק לסיינטולוגיה, והם עומדים מאחורי מחאה ותנועת הסתה כלל עולמית אנטי פסיכיאטרית", אומר פרופ' אבי בליך, יו"ר איגוד הפסיכיאטרים הישראלי. "לאי הרונה אנחנו עדים להגברת המאמצים בכיוון הזה בארץ, כולל הפצת חומר כתוב וקלטות כמוטב התעמולה הגבלסית, עם המון נימוח אנטישמיות. יש ביניהם כנראה בעלי השפעה ובעלי יכולת להגיע לחברי כנסת, ואז חבר כנסת שאין לו מושג בנושא המרעי מנסה להעביר חוקים נגד מתן תרופות, שזה מגוחך".

האם אין בסיס לטענות שלהם? "במדע שיטות העבודה הופכות להיות יותר ויותר מבוקרות. בודקים כל תרופה לפני השימוש באופן מעמיק. מודיעים שיש תופעות לוואי, יש

